

Katse vasikkaan!

Helpompi kuolema

Lihanaudan lopettaminen

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

- Milloin lopetus on oikea vaihtoehto
- Lopetustavat
- Lopetustekniikka
- Raadonkäsittely

Lopetus

- ”eu”=hyvä, ”thanotos”= kuolema
- Kivun ja stressin minimointi
- Eläinsuojelulaki
- Kaikilla tiloilla jossa käsitellään eläimiä tulisi olla mahdollisuus eläimen nopeaan lopettamiseen/lopetuttamiseen

Hoito / teuraaksi / lopetus?

- Eläimen kipu
- Paramenisennuste
- Eläimen kyky syödä/juoda
- Käytetyt lääkkeet
- Lääkkeiden varoajat
- Vaihtoehtojen kustannukset
- Diagnostiikka
- Zoonosit

Milloin lopetetaan?

- Akuutti
 - Raajojen, lantion tai selkärangan murtumat, vakavat pehmytosavammat
- Krooninen
 - Ei pääse ylös, ei pysty kävelemään
 - Ei anna vastetta lääkitykselle
 - Huono kasvu
 - Esim. paiseinen keuhkotulehdus
 - Krooninen niveltulehdus/moniniveltulehdus

Milloin lopetetaan?

- Akuutti
 - Sorkkavammat
 - Luunmurtuma
 - Sorkkatupen irtoama, jos ei voida hoitaa
 - Vakava pehmytosavamma, esim. puskuvauriot
- Krooninen
 - sorkkavammat
- Kalliisti hoidettava sairaus, hoitomattomana ennuste huono
 - Kasvaimet, jotka hankalasti poistettavia, aiheuttavat kärsimystä, esim. silmässä

Teuraskelpoisuus

- Ei kuumetta
- Ei täysin syömätön
- Varattava kivutta neljään jalkaan
- Ei isoja märkiviä paiseita

Päätös voi olla vaikea, mutta se on tehtävä

- Jättämällä toivottomasti sairastarttuvaa tautia sairastavat eläimet henkiin
 - annat taudinaiheuttajille elävän kasvualustan
 - altistat muut eläimet samalle taudille
 - pitkität eläimen kärsimyksiä turhaan
- Lopettaminen on hyvä ja joissakin tapauksissa ainut tapa hoitaa sairaus ja ennaltaehkäistä sen leviämisen karjassa

Mitä lopetuksessa tapahtuu?

1. Aivotoiminnan lamaannuttaminen

- Tainnuttamalla aiheutetaan tiedottomuus tuhoamalla mekaanisesti aivokudosta
- Narkoottisilla lääkkeillä aiheutetaan tiedottomuus biokemiallisesti

2. Kuoleman aiheuttaminen

- Verenlasku mekaanisen tainnutuksen jälkeen aiheuttaa hapenpuutteen → kuolema
- Keskushermostoa lamaavat lääkkeet aiheuttavat hapenpuutteen → kuolema

Lopettava henkilöllä tulee olla

- Riittävät tiedot naudan lopetusmenetelmästä ja lopetustekniikasta
- Riittävät taito lopetuksen suorittamiseksi
- Tietämys ja taito varmistaa kuolema

Lopetusmenetelmien vertailua

Menetelmä	Ihmisten turvallisuus	Vaadittavat taidot	Hinta	Esteettisyys
Tuliase	Riski suuri	Kohtalaiset	Edullinen	Verta ja kouristelua
Pulttipyssy	Riski kohtalainen	Kohtalaiset	Edullinen	Verta ja kouristelua
Lääkkeet	Riski vähäinen	Kohtalaiset, eläinlääkäri	Kohtalainen	Ei ongelmia

Huomioi lopetustavan valinnassa

- Ihmisten ja muiden eläinten turvallisuus
- Kivuttomuus eläimelle
- Lopetettavan eläimen rauhallisuus
- Käytännöllisyys
- Lopettajan taidot
- Lopetuksen kustannukset
- Estetiikka
- Diagnostiikka (jos halutaan näytteitä aivoista, ei ampumista)

Tuliase

- Kaliiberit: .22 magnum, 9 mm round, .357 magnum luoti isoille sonneille
- Ampujan ymmärrettävä kimmokkeiden riski
- Ei kiinni ihoon, sinkoaa luunsirpaleita
- Kohtisuoraan ihoa vasten
- Pistoa ei välttämättä tarvita
- Kuolema varmistettava
- Pieni eläin ja suuri kaliiberi
 - Voi mennä eläimen läpi ja osua muihin, varsinkin jos ammutaan niin, että eläimen pää kyljessä

Tuliase

- Jos eläin rauhaton
 - Taitava ampuja
 - Pään voi tarvittaessa sitoa kiinni
 - Rauhoitus lääkkeillä?

Pulttipyssy

- Pelkkä tainnutusväline
- Eläinsuojelulaki: kuolema varmistettava verenlaskulla
- Vaatii lähikontaktin, pultti ihoa vasten kohtisuoraan
- Asetta käsiteltävä samalla varovaisuudella kuin tuliasetta

Pulttipyssy

- Rauhattomalla eläimellä pää kannattaa sitoa, älä pidä itse kiinni eläimestä (esim. tartu korvasta)
- Varaa
 - Terävä pistopuukko
 - Varapanos
 - Kylmää vettä veren huuhtomiseen
 - Köyttä

Tainnutuskohta

Suuntaa tainnutusase kohtisuoraan ihoa vasten

Onnistuneen taintumisen tunnusmerkit naudalla

- Seisova vasikka putoaa ampumisen jälkeen välittömästi alas
- Jäykistyminen → kouristukset ja raviliikkeet
- Säännölliset hengitysliikkeet lakkaavat
- Sarveiskalvorefleksi puuttuu
- Jos olet epävarma, älä pistä vaan lataa ase ja tainnuta uudelleen

Verenlasku

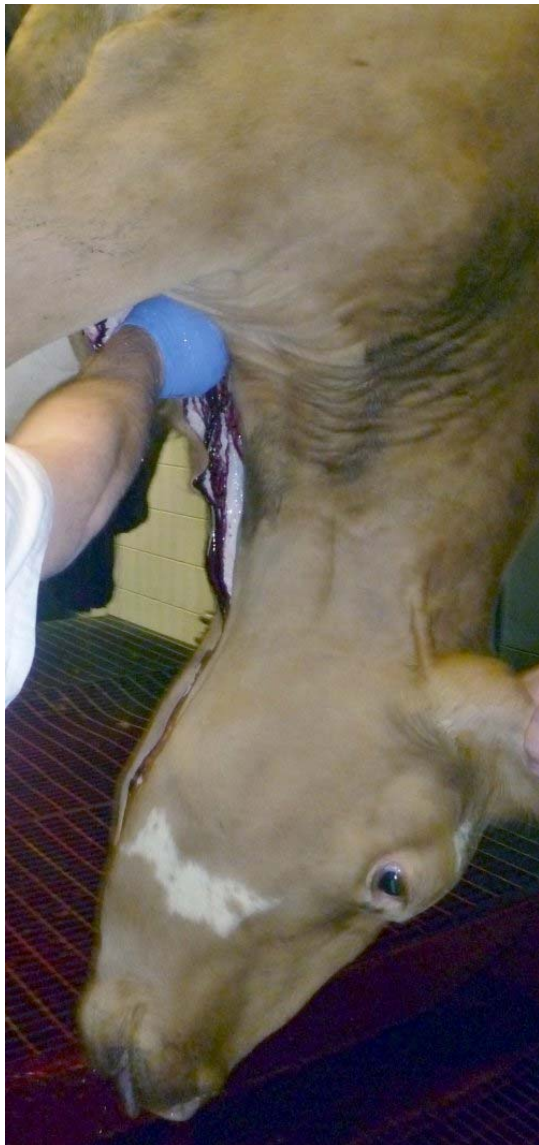
- Tehtävä pulttipyssyllä tainnutettaessa
- Voidaan tehdä myös tuliaseella lopetettaessa mikäli haluaan varmistaa kuolema
- Aloitettava 60 s kuluttua tainnutuksesta
- Katkaistaan vähintään toinen kaulavaltimo

Verenlasku

- Syvä viilto kaulan poikki heti leukakaaren alta
TAI
- Iho viilto rintalastan pään etupuolelle
→ Puukko ihohaavasta sisälle ja katkaistaan rintaontelosta kaulaan nousevat vasen ja oikea valtimo
 - Valtimot löytyvät parhaiten, kun puukon kärki suunnataan eläimen peräaukkoa kohti

Verenlasku

Kuoleman varmistaminen

1. Sydämenlyöntien loppuminen
 2. Hengitysliikkeiden loppuminen
 3. Sarveiskalvorefleksin puuttuminen
- Jos kohtia 1-3 ei havaita yli 5 minuuttiin, kuolema varmistettu

Puhdista pulttipyssy jokaisen lopetuksen jälkeen

Älä käytä lopettamiseen

- Pään lyömistä
- Sähköä
- Pakokaasua
- Verenlaskua ilman tainnutusta
- Hukuttamista tai tukehduttamista
- Niskaan ampumista

Raadonkäsittely

- Varmista, että eläin kuollut
- Ota yhteys raadonkeräilyyn heti eläimen kuoltua
- BSE-näyte kuljetusyrittäjän toimesta
- Hinta 80 € + alv (22 %)/eläin
- Kuljetusliike Lauhaluoma klo 8.00-18.00 puh 010 8346460 / www.lauhaluoma.com. Nostolaitteen tarpeesta on ilmoitettava tilauksen yhteydessä.
- Käytöstä peritään erillinen maksu

Raadon lyhytaikainen säilytys

- Tiivis alusta
- Peitä pressulla
- Huomioi lastausolosuhteet
- Kalkitse valumat
- Älä säilytä raatoja rehunkuljetusreitillä

Hautaaminen

- Vain kuolleenä syntyneet vasikat ja keräilyalueen ulkopuolella kuolleet voi haudata
- Vasikan kuolinsyy epäselvä
→ yhteys kunnaneläinlääkäriin
- Hautapaikka ei pohjavesialueella tai vesistöön viettävällä alueella
- Hautaamisilmoitus tehtävä oman alueen kunnaneläinlääkärille (poislukien kuolleenä syntyneet)
- Hautapaikka merkittävä tilakarttaan, esitettävä valvovalle viranomaiselle pyydettäessä

Raadonkeräilyalue

